

TIEDOTE Julkaisuvapaa 3.2.2011 klo 8.30

h e u n i

Työperäistä ihmiskauppaa ei tunnisteta Suomessa

Ulkomaalaisia työntekijöitä käytetään hyväksi Suomessa. Pahimmillaan hyväksikäyttö on työperäistä ihmiskauppaa. Tämä käy ilmi HEUNIn tekemässä raportissa, joka julkaistiin tänään.

Ulkomaisen työvoiman käyttö Suomessa on lisääntynyt viime vuosina. Samaan aikaan ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttötapausten määrä on kasvanut. Työperäisestä ihmiskaupasta ei ole kuitenkaan toistaiseksi annettu tuomioita. Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin HEUNIn tutkimuksen mukaan vakavimmat ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttötapaukset ovat ihmiskauppaa, mutta niitä ei tunnisteta ihmiskaupaksi. Ihmiskaupassa on kyse kokonaisvaltaisesta hyväksikäytöstä esimerkiksi niin, että uhrin työtä ja vapaa-aikaa kontrolloidaan. Uhrilla ei siten ole mahdollisuutta lähteä työstä.

Tutkimuksen mukaan viranomaisten ja auttajatahojen tietoon tulee vuosittain kymmeniä ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttötapauksia. Vakavimmat tapaukset ovat ravintola-, rakennus- ja puutarha-aloilla. Tapauksissa on usein lukuisia uhreja. Hyväksikäytetyt henkilöt tulevat eri puolilta maailmaa. Hyväksikäyttäjät ovat sekä syntyperältään suomalaisia että ulkomaalaistaustaisia. Työntekijöillä teetetään pitkää päivää, heille maksetaan alhaista palkkaa, eivätkä he saa heille kuuluvia lisiä ja ylityökorvauksia. Uhreja tai heidän perheitään on voitu uhkailla tai painostaa, ja myös suoranaista väkivaltaa on esiintynyt. Asumisen olosuhteet ovat usein huonot ja niihin liittyy kontrollia ja rahastusta. Työnantajat ovat joissain tapauksissa ottaneet työntekijöiden passit tai pankkikortit haltuunsa. Uhrin saattavat olla velkaantuneita jo tullessaan Suomeen esimerkiksi välitysmaksujen takia. Näistä syistä henkilöt joutuvat tekemään töitä ehdoilla millä hyvänsä.

Tietoisuus ihmiskaupasta on tämän tutkimuksen perusteella Suomessa puutteellista. Viranomaiset ja muut toimijat eivät aina tunnista ihmiskauppaa. He tunnistavat yksittäisiä hyväksikäytön muotoja sen sijaan, että näkisivät uhrin tilanteen kokonaisvaltaisesti. Uhrin hakevat harvoin itse apua ja siksi tapaukset jäävät piiloon. Tapausten rikostutkinta on vaikeaa ja tuomitut rangaistukset alhaisia. Yleistä tietoisuutta työperäisestä ihmiskaupasta tulee lisätä. Hyväksikäytön tunnistaminen, uhrien auttaminen ja rikosten tutkiminen on tärkeää. Tätä työtä tulee tukea takaamalla eri toimijoille riittävät resurssit.

Työperäistä ihmiskauppaa ei Suomessa ole aikaisemmin tutkittu tässä laajuudessa. Tutkimus kattaa vuodet 2004–2010. Aineisto koostuu asiantuntija- ja uhrihaastattelusta, tuomioistuinten päätöksistä, esitutkintapöytäkirjoista, lehtiartikkeleista ja muusta media-aineistosta. Tutkimus on tehty Euroopan komission Prevention of and Fight against Crime -ohjelman tuella.

Lisätietoja: Natalia Ollus, puh: 010-3665284, Anniina Jokinen, puh: 010-3665367

Julkaisu: Ehdoilla millä hyvänsä. Työperäinen ihmiskauppa ja ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttö Suomessa. Jokinen, Anniina, Ollus, Natalia & Viuhko, Minna. HEUNIn tutkimusraportteja 67. Helsinki: HEUNI. 2011. Osoitteessa www.heuni.fi.

address: HEUNI
POB 444
FI-00531
Finland
phone: +358 10 366 5280
fax: +358 10 366 5290
e-mail: heuni@om.fi